

sterer endnu, og at, altsaa Lovens Ord ikke ere opfattede af Alle, idetmindste i denne Henseende. Er det ulovligt, saa bortfalder jo aldeles det, som jeg har villet opnaae; thi det er, som jeg gjentagende har sagt, det ubestemte Arbejde, mit Endringsforslag angaaer. Er det altsaa nu ulovligt, og det tør antages med Bestemthed, vil forsaavidt mit Endringsforslag være overflødig. Efter disse Uttringer af den høitagtede Indenrigsminister er der imidlertid ingen Rimelighed for, eller det er vel neppe sandsynligt, at Thinget vil ansee Forslaget for nødvendigt, og jeg skal derfor i Genhold til, men kun i udtrykkelig Genhold til den høitærede Indenrigsministers Erklæring tage det tilbage, idet jeg naturligvis derved troer at have gjort, hvad jeg kunde, for at gjøre det klart, at et saadant Arbejde ikke kan være Gjenstand for Burdering.

Formanden: Tør jeg spørge, om der er Noget, der optager dette Forslag?

(Ophold).

Det er altsaa taget tilbage og vil ikke komme under Afstemning.

Orsted: Under Sagens første Behandling udtalte jeg mig ikke angaaende det foreliggende Lovudkast. Jeg havde under Forhandlingerne om det Lovudkast, som umiddelbar iforveien var bleven foretaget, angaaende Afløsningen af det egentlige Hoveri, Gaardmandshoveriet, udtalt mig saaledes, at min Mening angaaende det nærværende Lovudkast i Almindelighed deraf maatte kunne udledes. Imidlertid skal jeg dog med særligt Hensyn til, at Spørgsmaalet paany er bleven forhandlet her i Thinget dog bemærke, at jeg antager, at den her omhandlede Afløsning endnu har mere imod sig end den tvungne Afløsning af det egentlige Hoveri. For det første er der den væsentlige Forffjel, at Hoveriet i og for sig selv vistnok er et uheldigt Forhold, hvis Ophævelse man maatte ønske, saa at der kun kunde være Spørgsmaal, om det var nødvendigt og hensigtsmæssigt at fremme Sagen paa den Maade, Lovudkastet havde bragt under Forhandling, hvorimod jeg paa ingen Maade kan erkende, at det i og for sig er et uheldigt Forhold, at Huusmanden forpligter sig til at præstere et vist bestemt Arbejde, istedetfor at erlægge en Pengebeta-

ling. Huusmanden har i Almindelighed sin Subsistens enten ganske eller for en stor Deel ved Arbejde, og det er for ham vigtigt, at han har noget bestemt Arbejde, hvorved han kan give Veberlag for det ham overdragne Huus og Jord m. m., istedetfor at han ellers paa en Tid, da Arbejde ikke var at faae, eller derfor ikke var at faae en saa god Betaling, som der var blevet forudsat, dengang han forpligtede sig til Afgiften, kunde blive sat ud af Stand til at betale samme, hvilket endmere vilde indtræffe, naar han paa Grund af legemlig Svagheit bliver sat ud af Stand til at forrette Arbejdet. Jeg kan ikke andet end aldeles dele den Mening, der findes udtalt af Udvalgte af Udvalgets Medlemmer, at det havde været ønskeligt, om ikke Forordningen af 1848 havde forbudt fremtidige Contracter om at Huusmand ved Fæste eller Leiemaal forpligte sig til ved Arbejde at give Veberlag for den dem overladte Brugsret. Jeg antager, at denne Bestemmelse netop er meget skadelig idetmindste meget farlig for den arbejdende Klasse. Det forekommer mig, at det var saa grundigt udviklet af Minoriteten i den Koeskildske Forsamling for 1846, hvis Mening Majoriteten i den Viborgske Forsamling med Pluralitet tiltraadte. Det blev der udførligt udviklet, hvad Folgen vilde blive af en saadan Bestemmelse, som der var bleven bragt i Forslag, og som blev optaget i Loven af 1848, at nemlig Huusmændene, hvoraf en stor Deel hidtil have faaet Fæste, for Fremtiden vilde blive antagne paa Leiemaal og at Eieren vilde benytte sig af den Ret, der skulde gives ham til at slutte aarlige Contracter om Arbejde, hvilket, naar han indgaaer Leiemaal, paa ikke lang Tid, altid vil sætte ham istand til at skaffe sig Arbejdere, hvorimod Huusmændene, naar Eieren ikke længere behøver hans Arbejde, kan blive sat i Forlegenhed for at faae Arbejde, til dermed at betale sin maaskee meget høie Pengeafgift. Det er af en æret Landthingsmand bleven yttret, at han ingen Frygt har for at Fæste for Huusmændene derved vilde ophøre, og bemærket, hvorledes dette forhen er bleven udtalt i Stænderne, at de Forslag, som der var blevne bragte under Omhandling, vilde bewirke, at der i Fremtiden ikke vilde blive Fæstere, men at